aquatic_work@yahoo.com : www.พลังเกษตร.com : นิตยสารสัตว์น้ำ : นิตยสาร สัตว์น้ำ

365 มกราคม 2563

สัตว์น้ำ

AQUATIC LIFE MAGAZINE คลังสมองของนักธุรกิจสัตว์น้ำ

ก้าวสู่ปีที่ 31

กรุ๊ฟเน็ต
ท้าชนราคาปลากะพงตกต่ำ
ด้วยอาหาร จีเอ็น-ฟีช

กรีนเทคฯ ผลิตปลาทับทิมพรีเมียม
ป้อนตลาดโมเดิร์นเทรด

เบต้า แซค พลัส และ เน-ชิด
ช่วยย่อยและเพิ่มภูมิคุ้มกันกุ้ง
มีผลงานวิจัยรองรับ ระดับสากล

9 770858 200006 2 0 0 1 0 1
ISSN 0858-2386

ปะการัง ฟาร์ม

ปะการัง ฟาร์ม ใช้พ่อ-แม่พันธุ์
กุ้งก้ามกรามเพศผู้ MU1 ผลิตลูกกุ้งเกรดพรีเมียม

Maria Bio Products

ภูมิทองฟาร์ม เลี้ยงแบบไม่ ปล่อPE
ใช้แร่ธาตุเพิ่มผลผลิต

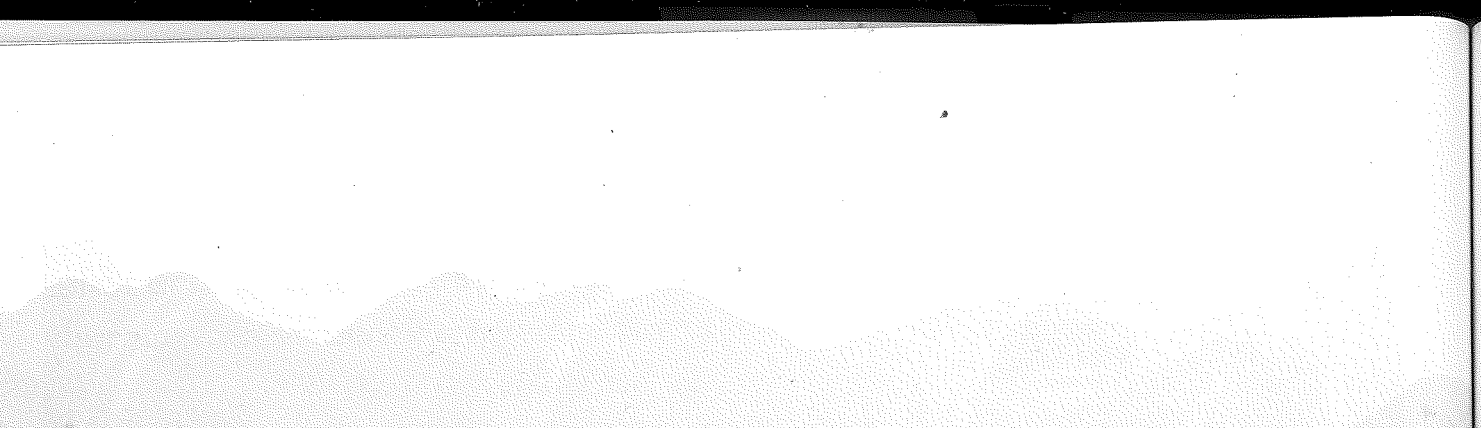

แม่น้ำโขงที่หลวงพระบาง

แม่น้ำโขงที่หลวงพระบาง

รศ.ดร.อภินันท์ สุวรรณรักษ์
คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

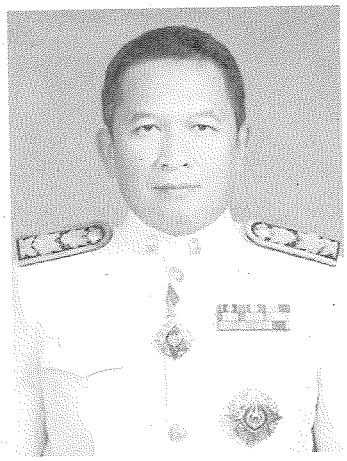

รศ.ดร. อภินันท์ สุวรรณรักษ์

ท่ามกลางทิวเขาที่สลับซับซ้อนของเมืองที่สงบเงียบ หากใครมีเวลาตื่นเช้าหน่อยก็สามารถออกมาตักบาตรข้าวเหนียวบนถนนสายเศรษฐกิจสาย หลักตอนเช้ามืดเป็นถนนของคนทำบุญ กลางวันเป็นทางสัญจรและมีร้านกาแฟที่ตกแต่งอย่างสวยงามสไตล์ยุโรป อากาศที่เหมาะกับการละเมียดกาแฟ บางร้านมีขนมเค็ก ขนมปังแสนอร่อยมากมาย ต่อด้วยตอนกลางคืนกลายเป็นถนนคนเดินใช้ได้อย่างสุดคุ้ม

ในยามเช้าที่เริ่มต้นหลังจากตักบาตรทำบุญก็มาตลาดเช้าที่เรียบง่ายแต่ออกจะวุ่นวายหน่อย ๆ มีของวางที่หลากหลาย ของกินของใช้ อาหารสดจากทั่วสารทิศของลาวเหนือที่มีมาวางขายในพื้นที่ของตลาดท่าเรือเม ผู้คนมากมายต่างก็มองหาสิ่งที่ตัวเองต้องการ ผัก ผลไม้ ข้าวสาร เครื่องปรุง เนื้อสัตว์ อาหารจากป่าที่ตื่นตา ที่สำคัญที่เป็นอาหารประจำเมืองของหลวงพระบางคือปลาแม่น้ำโขง แล้วมานั่งชิมชา-กาแฟอยู่ที่ร้านกาแฟรสนิยมร้านเล็กต้มน้ำด้วยไม้ฟืน แต่ย้อนยุคและเป็นที่ประทับใจของทุกคน

แม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงไปมากหลังจากที่มีการสร้างเขื่อนไซยะบุรี อยู่ห่างไปทางทิศตะวันออกของตัวเมืองไซยะบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร ซึ่งห่างจากหลวงพระบางไปประมาณ 100 กิโลเมตร เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าปีนี้เป็นปีแรกที่เริ่มดำเนินการกักเก็บน้ำเพื่อเริ่มผลิตกระแสไฟฟ้า น้ำที่เก็บกักเพื่อปล่อยพลังงานออกมา น้ำที่เคยไหลแรงกลับไหลช้าลงอย่างเห็นได้ชัด การเดินเรือสบายมาก

สมัครสมาชิก 02-745-4552 www.mgg.co.th

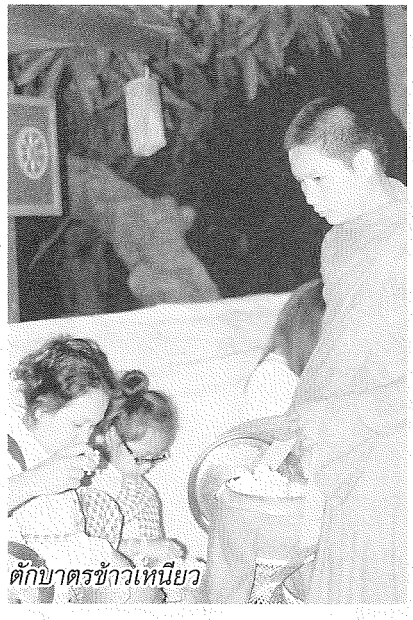

ตักบาตรข้าวเหนียว

กาแฟจากร้านกาแฟประชานิยม

ขึ้นเป็นลำดับที่ไม่ต้องแข่งกับกระแสน้ำที่เชี่ยวกราก ปลาที่มีขายในตลาดขึ้นอยู่กับการจับได้ของชาวประมงที่มีความหลากหลายมากน้อยขึ้นอยู่กันไปแต่ละวัน ปลาที่เห็นเป็นประจำ เช่นปลากดคัง ปลาเบี้ยว ปลาเนื้ออ่อน ปลาแดง ปลาแดงไห ปลากระสูบขีด ปลากระสูบจุด ปลาน้ำฝาย ปลาตะกาก ปลากราย ปลาตองลาย ปลากาดำ ปลาแค้ ปลากระทิง รวมไปถึงปลาขนาดเล็กจากลำธาร เช่นปลาเลียหิน ปลามอน ปลาขิง และปลาหมู เป็นต้น สภาพของแหล่งน้ำที่หลวงพระบางที่มาจากแม่น้ำหลายสายขนาดใหญ่ รวมถึงแหล่งน้ำบนภูเขาอีกมาก เป็นเมืองที่น่าหลงไหลในเรื่องของธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีปลากระเบนราหู หรือปลากระเบนเจ้าพระยาซึ่งเป็นปลากระเบนน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ได้ถึง 300 กิโลกรัม

ทรัพยากรทางน้ำอีกหลากหลายชนิดเป็นอาหารที่ทรงคุณค่าของคนหลวงพระบาง และคนลาวล้วนเป็นคณูปการของแม่น้ำสายนี้ ปูหลวงพระบางที่อยู่ในรูสามารถพบได้ทุกครั้งที่เข้าสู่ตลาด หอยตูดแหลมและหอยขมที่อยู่ในน้ำ สาหร่ายไกในน้ำใสแจ๋ว ทั้งสดและทั้งนำมาแปรรูป ทำแห้งที่มีแม่ค้าหาบขายกันกินเป็นของว่าง ของแกล้ม แม้กระทั่งกบเขียด รวมไปถึงสัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม ตัวอ้น นก ไก่ป่า ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งเสริมความเป็นธรรมชาติที่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดี และธรรมชาติเองก็ให้ดอกออกผลให้เราได้ใช้เป็นอาหาร

แม่น้ำขนาดใหญ่ที่ไหลลงมารวมกันของหลวงพระบาง เช่นแม่น้ำอู แม่น้ำเซือง และแม่น้ำคานที่ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำโขงที่วัดเชียงทอง นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำแน ๆ ที่ไหลลงมาอีกมาก บริเวณต้นน้ำจึงเป็นส่วนที่สำคัญในการดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายของทรัพยากรทางน้ำ หากมีการสร้างเขื่อนเพิ่มมากขึ้นในลำน้ำโขงจะมีผลกระทบโดยตรงกับปลาที่เป็นปลาน้ำไหลที่อยู่ในธรรมชาติที่ต้องปรับตัวอย่างมากมีปลาหลายชนิดที่เป็นปลาชอบน้ำไหลที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับแหล่งน้ำที่เปลี่ยนแปลงไปที่ไหลช้าลง หรือบางแห่งกลายเป็นน้ำนิ่งไปเลย การเป็นน้ำนิ่งยังมีผลกระทบที่ยิ่งใหญ่อีกอย่างหนึ่ง คือ การที่แม่น้ำเคยมีตะกอนที่ไหลลงไปยังท้ายน้ำกลับมีตะกอนลดลง ในตะกอนเหล่านั้นจะมีส่วนหนึ่งที่เป็นแร่ธาตุที่ไหลมาจากบนแผ่นดิน หรือการกัดเซาะ หรือการละลายของแร่ธาตุที่สำคัญของแหล่งน้ำ ให้แพลงก์ตอนพืช หรือสาหร่ายได้ใช้ในการเจริญเติบโต หากไม่มีซึ่งสิ่งเหล่านี้แล้ว การเป็นอยู่ของระบบนิเวศวิทยาน้ำไหลก็จะเปลี่ยนแปลงไป การเกิดขึ้นในช่วงเวลาชั่วคราวก็จะมีผลกระทบน้อย แต่หากเป็นการต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน ๆ หรือตลอดไป 10 ปี 20 ปี หรือมากกว่านั้น เราเองจะได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน เช่นการสร้างเขื่อนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ในระบบนิเวศทางน้ำปลาเองยังคงเหมือนเดิม การเปลี่ยนสถานะของน้ำมาเป็นน้ำนิ่ง และมี

สมัครสมาชิก 02-745-4552 www.mgg.co.th

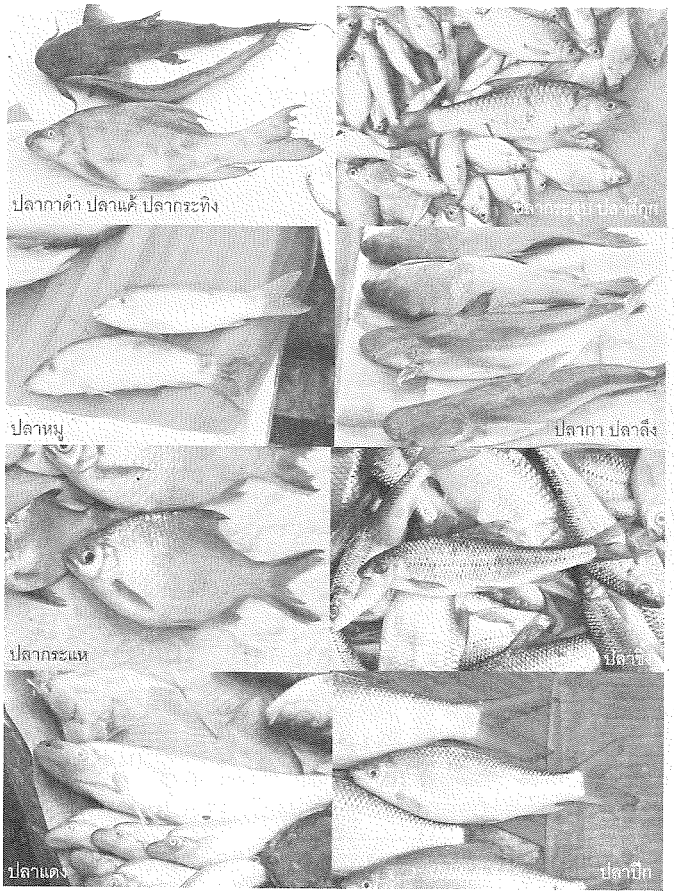

ชนิดปลาที่พบแห็นได้บ่อยในตลาดเช้าหลวงพระบาง

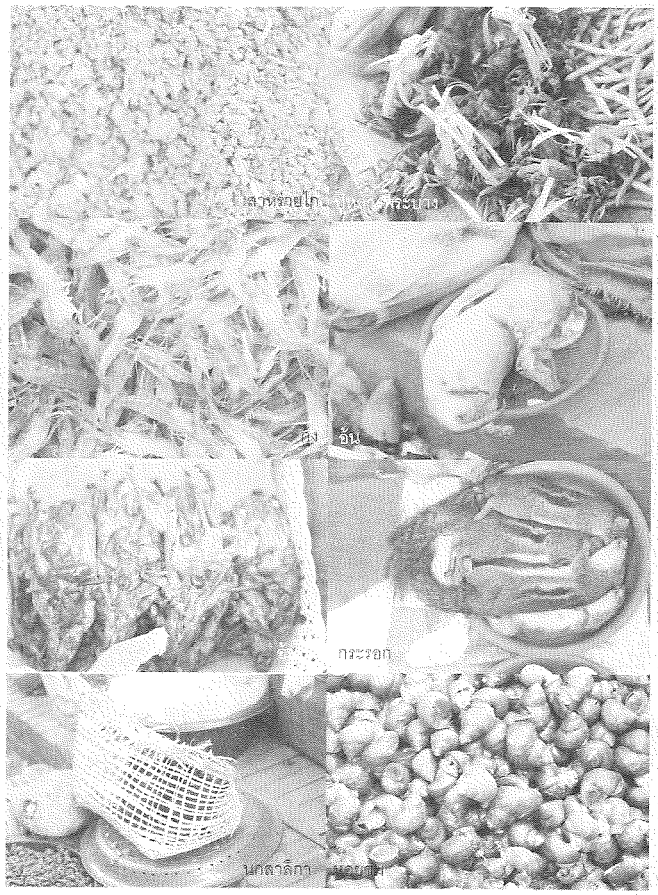

ความหลากหลายในตลาดหลวงพระบาง

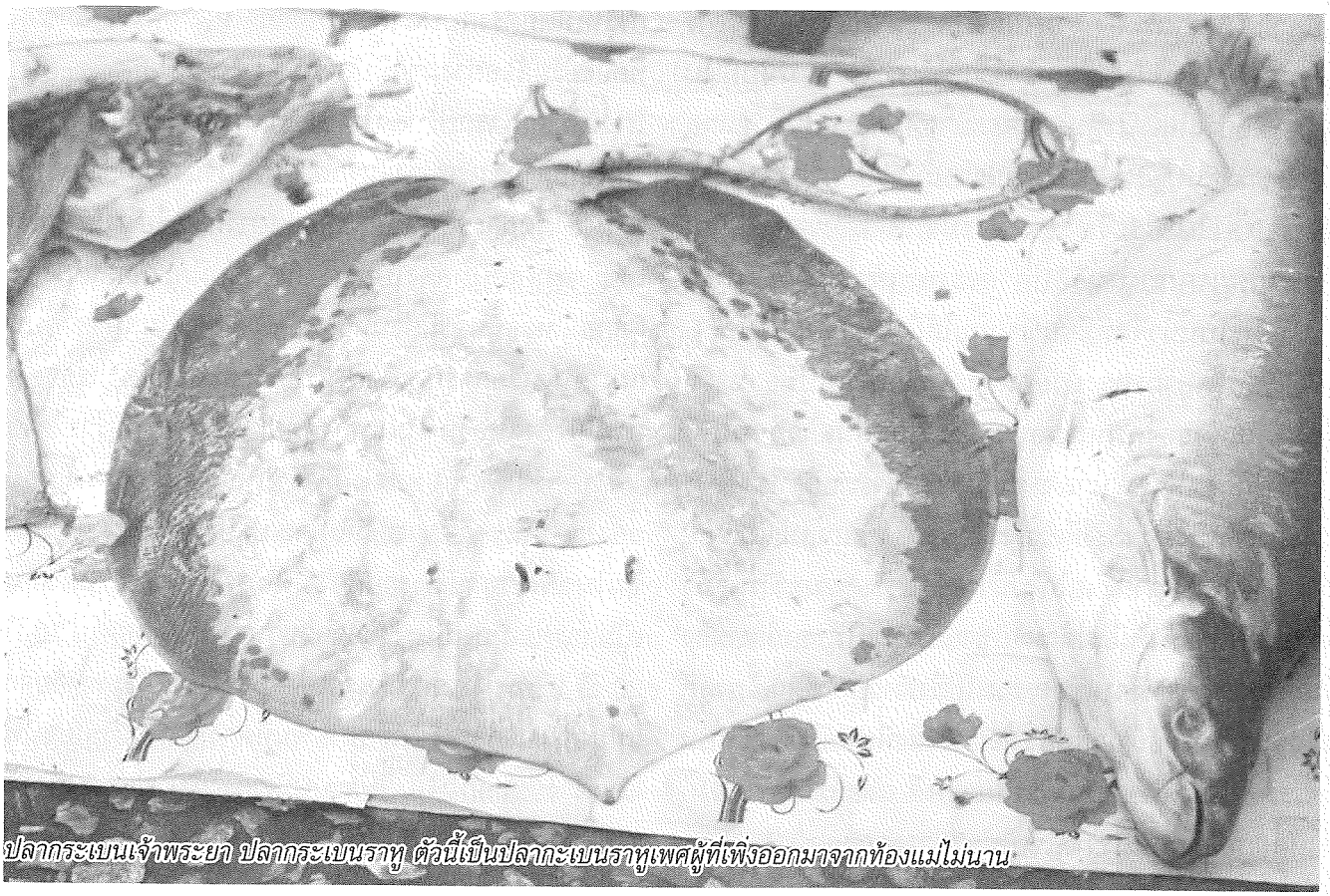

ปลากระเบนเจ้าพระยา ปลากระเบนราหู ตัวนี้เป็นปลากะเบนราหูเพศผู้ที่เพิ่งออกมาจากท้องแม่ไม่นาน

สมัครสมาชิก 02-745-4552 www.mgg.co.th

ความลึกเพิ่มขึ้น ปลาที่สามารถปรับตัวได้ดี เช่น ปลานักล่า เช่นปลากระสูบขีด ปลาช่อน ปลาชะโด นอกเหนือจากนี้จะพบกลุ่มปลาตะเพียน เช่นปลากระมัง ส่วนปลาสร้อยขาวจะค่อย ๆ ลดจำนวนลง

ในช่วงปีแรก ๆ ของการที่น้ำเข้าไปเต็มเขื่อนที่ยังคงมีตะกอนในน้ำ และมีแร่ธาตุมากก็จะมีอาหารให้ปลากินมาก เนื่องจากแร่ธาตุเป็นปัจจัยเริ่มต้นของการสร้างอาหาร ปลากินพืชและกินแพลงก์ตอนทั้งพืชและสัตว์ก็จะมีจำนวนมาก เช่นปลาสร้อยขาว ปลาตะเพียน ปลากระมัง นอกจากนี้ยังแต่เมื่อเวลาผ่านไปปริมาณของตะกอนนี้ก็จะจมตัวลง น้ำในเขื่อนเริ่มใสบางแห่งหากลึกมากก็จะเป็นสีดำ การสร้างอาหารพื้นฐานก็ลดลงไปด้วย ส่งผลให้มีจำนวนปลากินพืชลดลง และในปีต่อมาปลากินเนื้อก็จะเริ่มลดลงเป็นลำดับ เมื่อปลากินพืชรุ่นที่จะเป็นพ่อแม่พันธุ์อันใกล้ลดจำนวนลง ในปีถัดไปก็ลดจำนวนลงมากขึ้น ในที่สุดก็จะมีผลกับประชากรที่ค่อย ๆ ลดจำนวนลง เกิดการผสมเลือดชิดระหว่างประชากรในกลุ่มปู่ย่าเดียวกัน จนทำให้เกิดการเลือดชิด ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องของการกั้นลำน้ำให้กลุ่มประชากรปลาเหนือเขื่อนและล่างเขื่อนนั้นแยกห่างจากกันโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้สิ่งที่คนส่วนใหญ่มองข้ามไปคือแหล่งวางไข่ที่เหมาะสมของปลา ซึ่งปลาส่วนใหญ่จะเลือกวางไข่ในพื้นที่ที่มีอาหารที่เหมาะสมไว้ให้กับลูกปลาวัยอ่อน ในบริเวณพื้นที่ราบน้ำท่วมถึงของระบบแม่น้ำ ที่มักถูกทำลายไปด้วยการสร้างชุมชน การถมดิน หรือการสร้างเขื่อนแล้วระดับน้ำที่ท่วมสูงจนปลาไม่สามารถวางไข่และเลี้ยงตัวอ่อนได้ เป็นความอ่อนไหวทางกิจกรรมของมนุษย์ที่กระทบต่อประชากรปลาในระบบแม่น้ำ ที่จะไปกระทบกับกลุ่มของประชากรสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ เช่นกลุ่มของหอยที่ต้องอาศัยอยู่ในบริเวณที่แสงส่องถึง หรือสาหร่ายที่เกาะบนก้อนหินที่จะต้องมีแสง สิ่งหนึ่งที่น่าดีใจด้วยของพื้นที่ป่าไม้บริเวณจังหวัดหลวงพระบางที่จะไม่มีการตัดและเผาอย่างเด็ดขาด คนไหนฝ่าฝืนจะนำมาดำเนินคดีทันที และให้พี่น้องชนเผ่าที่อยู่บนดอยสูงลงมาร่วมกันดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวภายในตัวเมืองหลวงพระบาง เป็นรูปแบบที่ดีมากสำหรับการดำเนินการแบบนี้กับธรรมชาติที่แสนงดงาม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยคือการย้ายคนที่เคยมีพื้นที่อยู่ที่สูงลงมาข้างล่างจะเกิดปัญหาของสังคมตามมาอีกมากมาย

วันนี้เริ่มมีการเลี้ยงปลาในกระชังของแม่น้ำโขงที่มีชาวต่างชาติมาลงทุน ซึ่งน้ำในแม่น้ำโขงบริเวณหลวงพระบางเริ่มค่อนข้างนิ่งหลังจากการสร้างเขื่อนไซยะบุรี การเลี้ยงปลาในกระชังอาจสะดวกสบายกว่าเดิมที่มีน้ำไหลแรงและแก่งจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่กำลังจะเกิดขึ้นที่หลวงพระบางหากมีการส่งเสริมของการเลี้ยงปลาในกระชังมากขึ้น ประกอบกับปลาพื้นถิ่นก็ลดจำนวนลง แต่เช่นเดียวกันอาจมีผลกระทบด้านอื่นเข้ามาเปลี่ยนแปลงได้ในแม่น้ำโขงบริเวณหลวงพระบาง ในวันที่หลวงพระบางเป็นเมืองมรดกโลก และการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของเมืองนี้ การบริโภคที่มีจำนวนมากขึ้นและต้องการบริการที่มากขึ้น การเตรียมตัวในส่วนของการผลิตภาคต่าง ๆ ในบริเวณนี้จะมีความสำคัญและมีโอกาสมากขึ้น ประกอบกับรถไฟฟ้าความเร็วสูงที่มาถึงหลวงพระบางแล้ว อีกไม่กี่ปีข้างหน้าก็จะเปิดให้บริการ หลวงพระบางยังมีสิ่งท้าทายอีกมาก หากใครที่ต้องการไปเห็นเมืองหลวงพระบางที่ยังเป็นหลวงพระบางอยู่อย่างเดิมก็ขอให้รีบไปเยือน ให้ได้บรรยากาศแบบดั้งเดิม

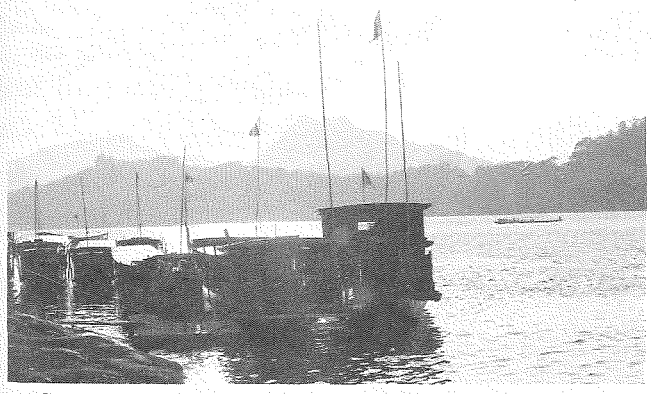

แม่โขงยามเย็น

สมัครสมาชิก 02-745-4552 www.mgg.co.th

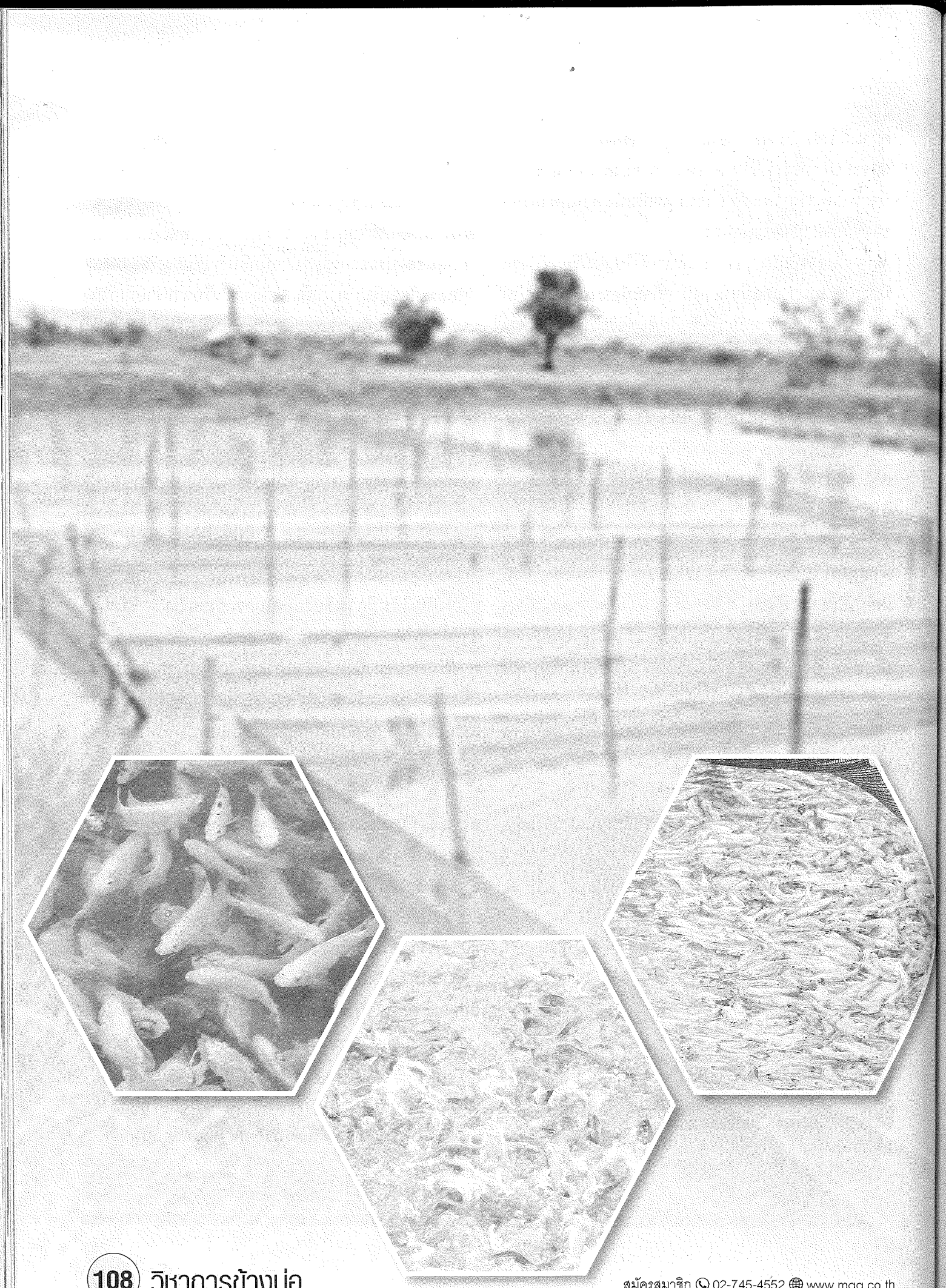

สมัครสมาชิก 02-745-4552 www.mgg.co.th